

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtioneuvostosta annetun lain muuttamisesta

Asia

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtioneuvostosta annetun lain muuttamisesta (HE 137/2025 vp).

Valiokuntakäsittely

Valiokunnan mietintö: Perustuslakivaliokunta (PeVM 6/2025 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

valtioneuvostosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään valtioneuvostosta annettuun lakiin (175/2003) uusi 26 a—26 c § seuraavasti:

4 luku

Erinäisiä säännöksiä

26 a §

Hallituksen arkistoon tallennettavat asiakirjat

Valtioneuvoston kanslia ylläpitää hallituksen arkistoa. Hallituksen arkistoon tallennetaan sellaisia ministereiden, ministerin toimikaudeksi nimitettyjen valtiosihteereiden ja ministereiden erityisavustajien tehtävien hoidossa laadittuja tai vastaanotettuja asiakirjoja sekä ministerityöryhmiin ja hallituksen neuvotteluihin liittyviä asiakirjoja, jotka eivät ole viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) tarkoitettuja viranomaisen asiakirjoja tai joihin ei mainitun lain perusteella sovelleta viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia mutta joilla arvioidaan olevan historiallista ja tutkimuksellista arvoa.

Eduskunnan vastaus EV 3/2026 vp

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään, hallituksen arkistoon tallennettaviin mainitun lain 5 §:n 3 momentin 1 kohdassa tarkoitettuihin asiakirjoihin sovelletaan, mitä asiakirjan salassapidosta mainitun lain 24 §:ssä säädetään.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä hallituksen arkistoon tallennettavista asiakirjoista.

26 b §

Tutkimuslupa hallituksen arkistoon tallennettuihin asiakirjoihin

Valtioneuvoston kanslia voi antaa luvan saada salassa pidettäviä ja muita tietoja hallituksen arkistoon tallennetuista asiakirjoista tieteellistä tutkimusta varten sen jälkeen, kun tasavallan presidentti on myöntänyt eron sille hallitukselle, jonka hallituksen arkistoon tallennettuja asiakirjoja lupa koskee. Lupaa harkittaessa on huolehdittava siitä, että tieteellisen tutkimuksen vapaus turvataan.

Lupa annetaan määräajaksi ja siihen voidaan liittää yleisen ja yksityisen edun suojaamiseksi tarpeellisia määräyksiä. Valtioneuvoston kanslia voi peruuttaa luvan ja kieltää luovutettujen tietojen käyttämisen, jos on aihetta olettaa, että tietoja käytetään 1 momentissa säädetyn tai lupamääräysten vastaisesti.

Tietojen saajaan sovelletaan, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 23 §:ssä säädetään vaitiolovelvollisuudesta ja hyväksikäyttökiellosta. Tietojen saaja ei saa käyttää tietoa sen henkilön vahingoksi tai halventamiseksi, jota asiakirja koskee, tai hänen läheisensä vahingoksi tai halventamiseksi taikka sellaisten muiden etujen loukkaamiseksi, joiden suojaksi salassapitovelvollisuus on säädetty.

Tässä pykälässä säädetyn tutkimuslupaa koskevan menettelyn estämättä hallituksen arkistoon tallennettuja asiakirjoja koskevien viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettuun lakiin perustuvien tietopyyntöjen käsittelyyn sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia.

26 c §

Tehtävään määrääminen ministeriöissä

Ministeriö määrää ministeriön yhteiseen virkaan tai määräaikaiseen virkasuhteeseen nimitetyn muun kuin valtion virkamieslain 26 §:n 3 kohdassa tarkoitetun virkamiehen ministeriön toimintayksikön johtamis- tai hanketehtävään taikka muuhun tiettyyn tehtäväkokonaisuuteen määräajaksi. Ministeriön määräaikaiseen virkasuhteeseen nimitetty virkamies voidaan määrätä tehtävään vain virkasuhteensa keston ajaksi. Virkamiestä ei voida määrätä tehtävään, jonka sisältö ja organisatorinen asema poikkeavat olennaisesti virkamiehen viran tai virkasuhteen tehtävistä ja organisatorisesta asemasta, eikä vuosiloman tai muun lyhytaikaisen poissaolon edellyttämää sijaisuusmääräystä lukuun ottamatta osastopäällikön tehtävään tai sitä ylempään johtamistehtävään. Erityisen painavista syistä ministeriö voi määrätä virkamiehen tehtävään myös suostumuksetta.

Tehtävä on ennen siihen määräämistä ilmoitettava tehtävään määräävän ministeriön virkamiesten ilmoittauduttavaksi, jollei perustellusta syystä muuta johdu. Ilmoituksessa on

Eduskunnan vastaus EV 3/2026 vp

mainittava tehtävän sisältö, kelpoisuusvaatimukset ja menestyksellisen hoitamisen muut edellytykset sekä ilmoittautumisen päättymisaika.

Yleiset perusteet tehtävään määrittämiselle ovat taito, kyky ja koeteltu kansalaiskunto. Johtamistehtävään määrättävältä virkamieheltä edellytetään käytännössä osoitettua johtamistaitoa.

Tehtävämääräys päättyy:

- 1) tehtävään määrättäessä asetetun määräajan päättyessä;
- 2) jos virkamies määrätään toiseen tehtävään; tai
- 3) päätöksellä, jonka tehtävään määräävä ministeriö voi tehdä perustellusta syystä.

Poiketen siitä, mitä valtion virkamieslain 57 §:n 3 momentin 3 kohdassa säädetään, päätökseen, joka koskee 1 momentissa tarkoitettua tehtävään määrittämistä, saa hakea muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen. Sen lisäksi, mitä mainitussa laissa säädetään, valitusoikeus on 2 momentissa tarkoitettua tehtävään määräävän ministeriön virkamiehellä, joka on ilmoittautumisen päättymisaikaan mennessä ilmoittautunut tehtävään. Edellä 4 momentin 3 kohdassa tarkoitettuun päätökseen, joka koskee tehtävämääräyksen päättymistä, saa hakea muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen. Päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomaisen toisin määrää. Muutoin muutoksenhaussa hallintotuomioistuimeen sovelletaan, mitä valtion virkamieslaissa säädetään.

Tässä pykälässä säädettyä ei sovelleta ulkoasiainhallintolain (204/2000) 3 luvussa tarkoitettuihin ulkoasiainhallinnon virkamiehiin.

Tämä laki tulee voimaan _____
päivänä _____ kuuta 20 ____.

Helsingissä 20.2.2026

Eduskunnan puolesta

puhemies

pääsihteeri